

ZAKON O ZDRAVSTVENOM NADZORU ŽIVOTNIH NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE

Sl. list SRBIH br. 43/1986, 18/1990 i 7/1992 i Sl. list RBIH br. 8/1993 – dr- uredba

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Zdravstveni nadzor životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe vrši se u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SFRJ", br. 55/78 i 58/85), ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovih zakona.

Član 2

Zdravstveni nadzor iz prethodnog člana obuhvata:

1. proizvodnju životnih namirnica, sirovine namijenjene za proizvodnju životnih namirnica, sirovine namijenjene za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
2. promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
3. prostorije odnosno objekte u kojima se životne namirnice, sirovine namijenjene za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe proizvode, čuvaju i stavljaju u promet;
4. postrojenja, namještaj, pribor i uređaje koji služe za proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
5. lica koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe.

Član 3

Pod proizvodnjom životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se njihova priprema, obrada i prerada. Pod prometom životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se njihovo opremanje, prevoz, uskladištenje i prodaja, kao i svaki drugi način stavljanja u promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe.

II - USLOVI ZA PROIZVODNJU I PROMET ŽIVOTNIH NAMIRNICA I PREDMETA OPŠTE UPOTREBE

Član 4

Proizvodnja i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe može se vršiti pod uslovima koji obezbeđuju higijenski postupak sa životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe.

Član 5

Organizacije udruženog rada koje proizvode životne namirnice i predmete opšte upotrebe na industrijski način dužne su da:

1. prije početka proizvodnje životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe za tržište vrše ispitivanje sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica radi provjeravanja njihove zdravstvene ispravnosti;
2. prije stavljanja u promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe vrše njihovo ispitivanje radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti;
3. vode evidenciju o izvršenim ispitivanjima.

Organizacije iz prethodnog stava mogu da vrše za svoje potrebe ispitivanja iz tač. 1. i 2. prethodnog stava, ako ispunjavaju uslove u pogledu prostorija, opreme i kadrova.

Na zahtjev organizacije iz stava 1. ovog člana ispitivanje iz člana iz stava 1. tač. 1. i 2. ovog člana mogu vršiti i ovlašćene organizacije udruženog rada, ako ispunjavaju uslove u pogledu prostorija, opreme i kadrova.

Rješenje o ispunjavanju uslova iz st. 2. i 3. ovog člana donosi predsjednik Republičkog komiteta za zdravstvo i socijalnu zaštitu.

Član 6

Organizacije udruženog rada koje nisu obuhvaćene prethodnim članom, a proizvode životne namirnice i predmete opšte upotrebe za tržište i radni ljudi koji samostalno obavljaju djelatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana i proizvode životne namirnice i predmete opšte upotrebe za tržište (u daljem tekstu: samostalni proizvođači životnih namirnica) vrše ispitivanje proizvoda iz stava 1. tač. 1. i 2. prethodnog člana preko ovlašćenih organizacija udruženog rada iz stava 3. prethodnog člana.

Ispitivanje iz prethodnog stava vrši se u obimu i rokovima koje odredi opštinski organ uprave nadležan za poslove sanitarne odnosno veterinarske inspekcije, a najmanje jedanput mjesečno.

Član 7

U restoranima društvene ishrane uzimaju se uzorci životnih namirnica radi laboratorijskog ispitivanja, i to:

1. u restoranima koji proizvode do 500 obroka dnevno - jedan uzorak mjesečno;
2. u restoranima koji proizvode do 100 obroka dnevno - dva uzorka mjesečno;
3. u restoranima koji proizvode preko 1000 obroka dnevno - tri uzorka mjesečno.

Pod restoranima društvene ishrane, u smislu prethodnog stava, podrazumijeva se organizovana društvena ishrana u objektu društvenog standarda organizacije udruženog rada, druge samoupravne organizacije i zajednice, državnog organa, društveno-političke organizacije, društvene organizacije i udruženja građana za njihove radnike, radnike njihovih radnih zajednica, odnosno članove.

Ispitivanja iz stava 1. ovog člana vrše ovlašćene organizacije udruženog rada iz člana . stav 3. ovog zakona.

Član 8

Prostorije odnosno objekti u kojima se životne namirnice, sirovine namjenjene za proizvodnju životnih namirnica i predmeti opšte upotrebe proizvode, čuvaju i stavljaju u promet moraju ispunjavati uslove koji obezbjeđuju njihovu higijensku ispravnost.

Član 9

Zabranjeno je vršiti proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u prostorijama:

1. koje se upotrebljavaju za stanovanje ili imaju direktnu vezu sa prostorijama za stanovanje;
2. koje su u neposrednoj blizini objekata, prostorija ili uređaja koji mogu nepovoljno uticati na zdravstvenu ispravnost životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
3. u kojima se drži roba koja može zagaditi životne namirnice i predmete opšte upotrebe, odnosno koja može prenijeti na životne namirnice i predmete opšte upotrebe otrovne materije ili druge materije štetne po zdravlje ljudi.

U prostorijama u kojima se vrši proizvodnja i promet životnih namirnica zabranjeno je pružanje ugostiteljskih usluga.

Član 10

Postrojenja, namještaj, pribor i uređaji koji se koriste pri proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe moraju biti izrađeni od materijala koji neće uticati na higijensku ispravnost životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ili štetno odnosno nepovoljno uticati na zdravlje potrošača i moraju ispunjavati uslove koji omogućavaju njihovo higijensko održavanje.

Član 11

Prevoz životnih namirnica mora se vršiti prevoznim sredstvima i u ambalaži koji ispunjavaju uslove za higijenski prevoz životnih namirnica.

Prevozna sredstva i ambalaža namijenjeni za prevoz odnosno prenos životnih namirnica ne smiju se upotrebljavati u druge svrhe.

Član 12

Lica koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe moraju ispunjavati propisane zdravstvene uslove.

Član 13

Organizacije udruženog rada iz člana . stava 1. i člana 6. stav 1. ovog zakona, kao i samostalni proizvođači životnih namirnica dužni su da obezbijede licima koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe:

1. sticanje potrebnih znanja o higijeni životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, kao i o ličnoj higijeni;
2. posebnu radnu odjeću, a gdje to uslovi rada zahtijevaju i posebnu radnu obuću.

Član 14

Republički komitet za zdravstvo i socijalnu zaštitu donijeće bliže propise o uslovima iz člana , člana 5. st. 2. i 3. čl. 8. i 10, člana 11. stav 1. i člana 12. ovog zakona, kao i o načinu i obimu sticanja potrebnih znanja iz tačke 1. prethodnog člana i o radnoj odjeći i obući iz tačka 2. prethodnog člana.

III - ZDRAVSTVENI NADZOR

Član 15

Zdravstveni nadzor iz člana . ovog zakona vrši opštinski organ uprave nadležan za poslove sanitarne inspekcije, a u odnosu na životne namirnice životinjskog porekla i organ uprave nadležan za poslove veterinarske inspekcije. Poslove zdravstvenog nadzora, u okviru nadležnosti organa iz prethodnog stava, vrši sanitarni odnosno veterinarski inspektor.

Član 16

Zdravstveni pregled životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe vrši se na mjestima gdje se proizvode, kao i na mjestima gdje se čuvaju ili stavljaju u promet. Republički komitet za zdravstvo i socijalnu zaštitu donijeće bliži propis o načinu vršenja zdravstvenog pregleda iz prethodnog stava.

Član 17

U vršenju zdravstvenog nadzora sanitarni odnosno veterinarski inspektor ovlašten je da:

1. naredi obustavljanje proizvodnje i prometa sumnjivih životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, dok se ne utvrdi njihova zdravstvena ispravnost;
2. zabrani proizvodnju i promet neispravnih životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe;
3. naredi otklanjanje nedostataka u proizvodnji i prometu životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe.
4. zabrani upotrebu prostorija, uređaja i opreme za proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, dok se ne obezbijede propisani uslovi.

Član 18

Prilikom vršenja zdravstvenog nadzora sanitarni odnosno veterinarski inspektor može donijeti usmeno rješenje za izvršenje određenih mjera:

1. ako opasnost po zdravlje ili život ljudi zahtijeva da se određene mjere preduzmu odmah;
2. ako se radi o životnim namirnicama koje proizvođač životnih namirnica stavlja u promet na pijacama ili drugim javnim mjestima na kojima nije dozvoljen promet životnih namirnica:

Član 19

Po zahtjevu stranke organ koji je donio usmeno rješenje dužan je da ga izda stranci u pismenom obliku, najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjev se može podnijeti u roku od dva mjeseca od dana donošenja usmenog rješenja.

Član 20

Sanitarni odnosno veterinarski inspektor rješenjem naređuje izvršenje određenih mjera i rok za njihovo izvršenje.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja ako se radi o preduzimanju hitnih mjera koje se ne mogu odlagati ili ako bi usljed odlaganja izvršenja bila nanosena veća materijalna šteta, kao i ako bi bili ugroženi život ili zdravlje ljudi.

Sanitarni odnosno veterinarski inspektor koji je donio rješenje ili organ kome je žalba izjavljena mogu, na obrazloženi predlog žaliloca, odložiti izvršenje naređenih mjera, ako žalilac učini vjerovatnim da bi usljed izvršenja tih mjera nastupila znatna materijalna šteta koja se na drugi način ne može otkloniti, a odlaganje se ne protivi opštem interesu i ne dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi.

Član 21

Ako sanitarni odnosno veterinarski inspektor, na osnovu člana 17. tač. 1. i 2. ovog zakona, naredi obustavljanje prometa odnosno zabrani promet sumnjivih odnosno neispravnih životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica ili predmeta opšte upotrebe, a naknadno se utvrdi da su bili ispravni ili da njihova neispravnost nije uslovljavala primjenu ove mjere, obavezan je da ukine doneseno rješenje, a oduzete namirnice, sirovine ili predmete vrati organizaciji udruženog rada odnosno samostalnom proizvođaču životnih namirnica od koga su oduzete.

Ako se oduzete namirnice, sirovine ili predmeti iz prethodnog stava ne mogu vratiti zato što su uništeni ili što su se usljed stajanja pokvarili, organizacija udruženog rada odnosno samostalni proizvođač životnih namirnica može zahtijevati od nadležne društveno-političke zajednice da mu naknadi nastalu štetu.

IV - KAZNE NE ODREDBE

Član 22

Novčanom kaznom od 25.000 do 120.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada ili druga organizacija, ako:

1. vrši proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u uslovima koji ne obezbeđuju higijenski postupak za životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe (član 4);
2. prije početka proizvodnje životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ne vrši ispitivanje sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica (član 5. stav 1. tačka 1.);
3. prije stavljanja u promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ne vrši njihovo ispitivanje radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti (član 5. stav 1. tačka 2);
4. ne vodi evidenciju o izvršenim ispitivanjima sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica, životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe (član 5. stav 1. tačka 3);
5. vrši proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u prostorijama koje se upotrebljavaju za stanovanje ili imaju direktnu vezu sa prostorijama za stanovanje (član 9. stav 1. tačka 1).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada ili drugoj organizaciji novčanom kaznom od 2.500 do 25.000 dinara.

Za prekršaj iz tač. 1. i 5. stava 1. ovog člana kazniće se samostalni proizvođač životnih namirnica novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 50.000 dinara.

Član 23

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada ili druga organizacija, kao i samostalni proizvođač životnih namirnica, ako:

1. ne vrši ispitivanje proizvoda preko ovlašćenih organizacija u obimu i rokovima koje odredi opštinski organ uprave nadležan za poslove sanitarne odnosno veterinarske inspekcije (član 6);
2. vrši proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u prostorijama koje su u neposrednoj blizini objekata, prostorija ili uređenja koji mogu nepovoljno uticati na zdravstvenu ispravnost životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe (član 9. stav 1. tačka 2.);
3. vrši proizvodnju i promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u prostorijama u kojima se drži roba koja može zagaditi životne namirnice i predmete opšte upotrebe, odnosno koja može prenijeti na životne namirnice i predmete opšte upotrebe otrovne materije ili druge materije štetne po zdravlje ljudi (član 9. stav 1. tačka 3);
4. pri proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe upotrebljava postrojenja, namještaj, pribor i uređaje koji utiču na zdravlje potrošača odnosno ne ispunjavaju uslove koji omogućavaju njihovo higijensko održavanje (član 10).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se odgovorno lice u organizaciji udruženog rada ili drugoj organizaciji novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 dinara.

Član 24

Novčanom kaznom od 25.000 do 120.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada, druga samoupravna organizacija i zajednica, društveno-politička organizacija, društvena organizacija i udruženje građanja, ako ne vrši ispitivanje uzoraka životnih namirnica u restoranima društvene ishrane (član 7).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada, drugoj samoupravnoj organizaciji i zajednici, državnom organu, društveno-političkoj organizaciji, društvenoj organizaciji i udruženju građana novčanom kaznom od 2.500 do 25.000 dinara.

Član 25

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada ili druga organizacija, kao i samostalni proizvođači životnih namirnica, ako:

1. za proizvodnju, čuvanje ili stavljanje u promet životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe upotrebljava prostorije odnosno objekte koji ne obezbeđuju njihovu higijensku ispravnost (član 8);
2. u prostorijama u kojima se vrši proizvodnja i promet životnih namirnica, pruža ugostiteljske usluge (član 9. stav 2);
3. vrši prevoz životnih namirnica prevoznim sredstvima i u ambalaži koji ne ispunjavaju uslove za higijenski prevoz životnih namirnica (član 11. stav 1);
4. upotrebljava u druge svrhe prevozna sredstva i ambalažu namijenjene za prevoz odnosno prenos životnih namirnica (član 11. stav 2).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u organizaciji udruženog rada ili drugoj organizaciji novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 dinara.

Član 26

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj organizacija udruženog rada ili druga organizacija, kao i samostalni proizvođač životnih namirnica, ili druga organizacija, kao i samostalni proizvođač životnih namirnica, ako licima koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ne obezbijedi:

1. sticanje potrebnih znanja o higijeni životnih namirnica, sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, kao i o ličnoj higijeni (član 13. tačka 1);
2. posebnu radnu odjeću, a gdje to uslovi rade zahtijevaju i posebnu radnu obuću (član 13. tačka 2).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u organizaciji novčanom kaznom od 2.000 do 20.000 dinara.

Član 27

Novčanom kaznom od 500 dinara kazniće se na licu mjesta za prekršaj odgovorno lice u preduzeću ili drugoj organizaciji, kao i drugo lice zaposleno neposredno u proizvodnji i prometu životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ili sirovina namijenjenih za proizvodnju životnih namirnica ako grubim kršenjem osnovnih zahtjeva higijene pri radu sa ovim namirnicama, predmetima ili sirovinama, u održavanju lične higijene ili čistoće radne odjeće i obuće, radnih prostorija, uređaja ili pribora za rad u pružanju usluga ugrožava higijensku proizvodnju ili promet životnih namirnica ili higijensko vršenje usluga.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i samostalni proizvođač životnih namirnica novčanom kaznom od 2.000 dinara.

Prekršaj iz prethodnog stava utvrđuje i izriče kaznu sanitarni odnosno veterinarski inspektor prilikom vršenja pregleda na mjestu proizvodnje ili prometa životnih namirnica odnosno na mjestu vršenja usluga, po postupku predviđenom u Zakonu o prekršajima.

V - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28

Republički komitet za zdravstvo i socijalnu zaštitu donijeće bliže propise iz člana . i člana 16. stav 2. ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 29

Do donošenja propisa iz prethodnog člana primjenjivaće se:

1. Pravilnik o uslovima za prodaju životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe van prostorija određenih za prodaju i načinu vršenja zdravstvenog nadzora ("Službeni list SRBiH", broj 12/77);
2. Pravilnik o uslovima za transport određenih životnih namirnica ("Službeni list SRBiH", broj 12/77);
3. Pravilnik o uslovima i načinu ispitivanja životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe u toku njihove proizvodnje i o načinu vođenja evidencije o izvršenim ispitivanjima ("Službeni list SRBiH", broj 12/77);
4. Pravilnik o posebnoj radnoj odjeći i obući lica koja rade u proizvodnji i prometu životnih namirnica, sredstava za održavanje lične higijene, njegu i uljepšavanje lica i tijela ("Službeni list SRBiH", broj 12/77);
5. Pravilnik o načinu sticanja osnovnih znanja o higijeni životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SRBiH", broj 13/77);
6. Naredba o određivanju ustanova u kojima se može vršiti ispitivanje namirnica ("Službeni list SRBiH", br. 7/62, 29/62, i 17/72);
7. Naredba o određivanju ustanova na teritoriji Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u kojima se mogu vršiti analize predmeta opšte upotrebe ("Službeni list SRBiH", broj 44/64).

Član 30

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zdravstvenom nadzoru nad životnim namirnicama i predmetima opšte upotrebe ("Službeni list SRBiH", broj 39/73).

Član 31

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRBiH".

Samostalni član Zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe ("Sl. list SRBiH", br. 18/1990)

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRBiH".

**Samostalni član Uredbe sa zakonskom snagom o izmjenama
Zakona o zdravstvenom nadzoru životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe**
(*"Sl. list RBiH", br. 8/1993*)

Član 7

Ova uredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu RBiH".